

Jalostusohje

Voimassa 1.11.2022 alkaen viimeisimmät muutokset punaisella

Havannankoiran jalostusohje on päivitetty Kennelliiton yleisen jalostusstrategian tavoitteiden mukaiseksi, joten tärkeimpinä kriteereinä ovat koiran terveys ja hyvinvointi, jalostuspohjan riittävä laajuus ja perinnöllinen monimuotoisuus sekä rodunomaisuus.

Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian löydät täältä.

Kasvattaja, joka on yhdistyksen jäsen, voi pyytää neuvoja jalostustoimikunnalta yhdistelmiä ja jalostusta koskevissa kysymyksissä. Jalostustiedustelun tehdessään kasvattaja saa koko jalostustoimikunnan kommentit kaikista toimikunnalla virallisesti sillä hetkellä tiedossaolevista terveysriskeistä, mitä suunniteltu yhdistelmä pitää sisällään. **Jalostustoimikunta vastaa jalostustiedusteluihin neljän viikon kuluessa kyselyn saapumisesta. Muistathan lähettää tiedustelusi hyvissä ajoin ennen aiottua astutusajankohtaa.**

Jalostustiedustelut toimitetaan osoitteeseen jalostussihteeri@gmail.com ja ilmoitukset pentuvälitykseen osoitteeseen havannapentuvalitys@gmail.com. **Ilmoitathan yhteydenotossasi selkeästi kummasta on kyse.**

Kasvattaja **huomioithan** ennen yhdistelmäsi toteuttamista rotukohtaiset PEVISA-edellytykset sekä rotujärjestön laatimat jalostusohjeet. Havannankoirat ovat mukana Suomen Kennelliiton perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelmassa (PEVISA) kataraktan, PRA:n, patellaluksaation ja 1.1.2019 alkaen jälkeläismäärien osalta. Jalostusohjeesta käyvät ilmi rotujärjestön jalostuskoirille asettamat vähimmäisedellytykset.

Havannankoiran PEVISA-ohjelma

(Voimassa 1.1.2019 – 31.12.2023)

Pentujen vanhemmista pitää astutushetkellä olla voimassa oleva polvitarkastuslausunto ja silmätarkastuslausunto. Silmätarkastuslausunto ei astutushetkellä saa olla 12 kk vanhempi. Perinnöllistä kataraktia tai PRA:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä. Diagnoosi ”muu vähämerkityksellinen kaihi” ei kuitenkaan sulje koiraa jalostuksesta.

Rekisteröinnin raja-arvo on polvilumpioluksaation aste 1 ja jos koiran tulos on aste 1, on se paritettava tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Virallisen polvilausunnon alaikäraja on 12 kuukautta. Alle kolme (3) vuotiaalle koiralle tehty tutkimus on voimassa 2 vuotta lausunnon saamisesta, jonka jälkeen se tulee uusia.

Mikäli koira on tutkimushetkellä jo täyttänyt kolme (3) vuotta, ei tutkimusta tarvitse uusia.

Urokselle rekisteröidään korkeintaan 25 jälkeläistä alle neljän vuoden iässä tapahtuneesta astutuksesta. Näistä viimeinen pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Lisäksi pentueen rekisteröimiseen vaikuttavat Kennelliiton koirarekisteriohjeeseen kirjatut kaikkia rotuja koskevat vähimmäisvaatimukset.

Havannalaiset Ry:n jalostusohjeet

Jalostusohjeessa esitetään rotujärjestön **vaatimukset** jalostusohjeen täyttävälle yhdistelmille sekä jalostussuosituksset, jotka kasvattajien toivotaan ottavan huomioon yhdistelmiä suunnitellessaan.

Kaikki tämän jalostusohjeen vaatimukset täyttävät yhdistelmät, jotka ovat Havannalaiset ry:n jäsenen kasvattamia, voidaan kasvattajan ilmoituksesta julkaista ilmaiseksi Pentuvälitys-sivulla astutuksen tapahduttua tai pentujen synnyttyä. Kasvattaja vastaa ilmoitetun yhdistelmän täyttävän jalostusohjeen kaikilta osin (jos huomataan, että yhdistelmä ei täytä jalostusohjeen vaatimuksia, niin peritään ilmoituksesta maksu ja sukutaululinkki sekä Pentuvälityssivulla oleva kotisivulinkki poistetaan. Mikäli pentue ei täytä jalostusohjetta, sitä ei voi ilmoittaa astutettuihin pentueisiin. Vain jo syntyneistä pennuista on mahdollista saada maksullinen pentuvälitysilmoitus).

Yksittäisten, koiran elämää haittaamattomien kauneusvirheiden osalta ei ole laadittu tiukkaa säännöstöä, niiden osalta kasvattajien tulee kiinnittää huomiota siihen, että samat virheet eivät kertaudu yhdistelmissä molemmilta puolilta. Jokaisen kohdan perässä, sulkeiden sisällä, kerrotaan pohjautuuko kohta Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustusohjelman vaatimukseen (PEVISA), Kennelliiton jalostusstrategian vaatimukseen (SKL) vai yhdistyksen omiin jalostustavoitteisiin (RY).

Silmät:

1. **Koira, jolla on todettu kaihi, PRA, GRD, TRD, ektropion tai entropion, ei tule käyttää jalostukseen. Aiotun yhdistelmän sukutaulussa neljän sukupolven sisällä ei saa esiintyä sairasta koira molemmilla puolilla (pennun isoisoisovanhemmat).**
2. **Mikäli koira on jättänyt yhdenkin jälkeläisen, jolla on todettu kaihi ennen kolmen vuoden (< 3 v.) ikää, ei koira tule enää käyttää jalostukseen.**
3. **Mikäli yhdistelmässä toisena vanhempana oleva koira on jättänyt kaihisairaana jälkeläisen (todettu yli 3 v.), ei aiotun yhdistelmän toisen osapuolen takaa saa löytyä kaihisairasta 3 koira 4 sukupolven sisältä jalostustietojärjestelmästä katsottuna.**
4. **Koira, joka on kahdessa (2) eri yhdistelmissä jättänyt kaihia sairastavan jälkeläisen, ei tule käyttää jalostukseen. **Narttua, joka on kahdessa eri pentueessa jättänyt mikroftalgia jälkeläisen, ei tule käyttää enää jalostukseen.****
5. Koira, jolla on todettu cilia aberranta, distichiasis, trichiasis, MRD, PPM, HTVL/PHPV tai kirsikkasilmä voidaan käyttää jalostukseen, kunhan aiotun pentueen toinen vanhempi ei omaa samaa ominaisuutta.
6. **Diagnoosi ”muu vähämerkityksellinen kaihi” ei sulje koira jalostuksesta, mutta kahta tällaisen lausunnon saanutta koira ei tule yhdistää jalostuksessa.**
7. Suosittelaan kaihiriskin tarkastelua useammassa sukupolvessa mahdollisimman laajan terveen linjan saamiseksi pentueen sukutauluun. (PEVISA, SKL ja RY)

Muut vakavat sairaudet ja viat:

1. **Mikäli koiralla on todettu elämänlaatua selvästi heikentävä vakava sairaus, sitä ei tule käyttää jalostukseen. Tällaisia sairauksia ovat esimerkiksi:**

epilepsia, sebaceous adenitis (SA), Addisonin tauti, kuurous, Legg-Perthes, kilpirauhasen vajaatoiminta, maksashuntti, allergia, atopia, sydänsairaudet, toistuvasti esiintyneet virtsakivet, IMHA.

2. Liioin koira, jolla on töpöhäntä, häntämutka, leikkausta vaatinut napatyrä, alapurenta, yläpurenta tai vino purenta ei tule käyttää jalostukseen.
3. Sairaana koiran vanhempia, sisaruksia ja jälkeläisiä voi käyttää jalostukseen, mikäli aiotun pentueen toinen vanhempi, sen vanhemmat, sisarukset ja jälkeläiset ovat saman sairauden osalta terveitä. Tällaiset sairaudet eivät saa aiotuissa yhdistelmissä kertautua molemmilta puolilta kolmen sukupolven sisällä pennusta laskien (pennun isoisoivanhemmat).
4. Suositellaan sappihappotestien teettämistä jalostuskoirille, jotta pystytään välttämään kahden kohonneen arvon, todennäköisesti maksan toiminnan poikkeamista kärsivän koiran, yhdistämistä keskenään.
5. Suosittelaa riskien tarkastelua useassa sukupolvessa mahdollisimman terveen linjan saamiseksi pentueen sukutauluun. (SKL ja RY)

Luusto:

1. Jalostukseen käytettävälle koirille suositellaan tehtäväksi Kennelliiton viralliset röntgentutkimukset (lonkat, kyynärät ja selkä). **Kyseisen tutkimuksen asteikon huonoimman tuloksen saanutta koira ei saa käyttää jalostukseen** (lonkat E/E, kyynärät 3/3 ja SP4 lausunto, ei koske LTV-lausuntoa). **Edellämmainituissa tutkimuksissa asteikon huonoimman tuloksen saaneen koiran pennut voidaan rekisteröidä vain EJ-rekisteriin!**
2. **Koira, jolla on lääkitystä ja/tai kirurgista hoitoa vaativa/vaatinut luuston ja nivelten kasvuhäiriö, ei saa käyttää jalostukseen.**
3. **Vakavasti käyräraajaista koira ei tule käyttää jalostukseen ja lievästi käyräraajaisia koiria ei suositella yhdistettävän jalostuksessa. Pyritään suoriin eturaajoihin. (SKL ja RY)**
4. IDD-lausunnon astetta 3 ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Muissa IDD-asteissa koira tulisi aina yhdistää paremman tuloksen saaneen koiran kanssa.
5. LTV1 lausunnon saanut koira tulisi aina yhdistää vain tuloksen LTV0 saaneen koiran kanssa.
6. Suositellaan CDDY + CDPA-geenitestin teettämistä jalostuskoirille, jotta pystytään välttämään kahden kohonneen välilevytyräriskin omaavan koiran yhdistämistä keskenään.

Populaation ylläpitäminen:

1. Urosten käytön rajoitus:
Uroksen **vähimmäisikä astutushetkellä on 18 kk.** Suosittelavaa on kuitenkin odottaa ensimmäisen astutuksen kanssa siihen asti, että koira on 24kk ikäinen. Uroksen jälkeläismäärä **saa olla vuoden aikana enintään 2,5 %** edellisen vuoden rekisteröintimäärästä, nykyisellä rekisteröintimäärällä (v. 2020, 695 kpl) lukumäärä on noin 17 pentua / vuosi. **Alle neljävuotiaana uroksella saa olla enintään 25 jälkeläistä (PEVISA-vaatimus) ja koko elämän aikana 70 jälkeläistä.** Viimeinen pentue hyväksytään kuitenkin kokonaisuudessaan jalostusohjeen täyttävään pentueeseen. (PEVISA, SKL ja RY).
2. Narttujen käytön rajoitus:
Nartun **vähimmäisikä astutushetkellä 18 kk.** Suosittelavaa on kuitenkin odottaa

ensimmäisen astutuksen kanssa siihen asti, että koira on 24kk ikäinen. Ensimmäistä kertaa narttua pennutettaessa nartun suositellaan olevan alle neljävuotias. 8 vuotta täyttänyttä narttua **ei tule käyttää jalostukseen. Nartulle syntyvien pentueitten väli tulee olla vähintään 10kk. Nartulla saa olla enintään viisi pentuetta.** (SKL ja RY).

3. Uusintayhdistelmien teko **ei ole sallittu** (SKL ja RY).
4. Jalostustoimikunta toivoo, että kasvattajat suosivat yhdistelmiä, joissa sukusiitoskerroin jää alle 6,25 % (neljän sukupolven mukaan), mikä vastaa teoreettisesti serkusten sukusiitosastetta. Perusteena yhdistelmän sukusiitosprosentin laskemisessa käytetään Suomen Kennelliiton jalostustietokantaa. (SKL)

Lisääntymisongelmat:

1. **Urosta tai narttua, joka on ollut toistuvasti haluton luonnolliseen astumiseen, ei tule käyttää jalostukseen. Kahden keisarinleikkauksen jälkeen narttua ei tule käyttää jalostukseen. Narttua, jolla on esiintynyt polttoheikkoutta, ei tule käyttää jalostukseen.** (SKL ja RY)

Ulkonäkö:

2. **Koiran tulee olla palkittu vähintään virallisen näyttelyn laatuarvostelulla erittäin hyvä (EH) –maininnalla. Hyväksytään myös ulkomainen näyttelytulos, jäsenellä ilmoitusvelvollisuus. Hyväksytty jalostustarkastus (ilman varausta tai varauksella) voi korvata em. näyttelytuloksen.** (SKL ja RY)
3. **Jalostukseen ei tule käyttää rotumääritelmästä poikkeavan kokoista koiraa 23-27 cm +/- 2 cm** (SKL ja RY)
4. Tunnettuja lyhytkarvaisuuden kantajia ei suositella yhdistettävän, mutta muutoin lyhytkarvaisuuden kantajien jalostuskäytölle ei ole estettä. (RY)
5. Suositellaan huomioimaan oikeat rungon mittasuhteet (SKL ja RY)
6. Suositellaan huomioimaan oikea karvanlaatu (SKL ja RY)

Luonne ja käyttäytyminen:

Hermorakenteeltaan heikkoa, aggressiivista tai arkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Jalostukseen käytettävällä koiralla ei saa olla jokapäiväistä elämää hankaloittavia luonneominaisuuksia. (SKL)

Hampaisto:

Täydellinen hampaisto on toivottava. **Koiralla tulee olla täydellinen etuhampaisto 6+6 ja kulmahampaita 2+2, jotka ovat oikein asettuneet. Muiden hampaiden osalta puutosten määrä ei saa olla enempää kuin 4 kpl yhteensä.** Yhdistelmiä suunniteltaessa kasvattajien tulee kiinnittää huomiota siihen, että alaleuka on riittävän leveä. Liian kapea alaleuka ei anna alaetuhampaille riittävästi tilaa ja aiheuttaa riskin kulmahampaiden painumisesta kitalakeen. Lisäksi suositellaan, että vähintäänkin yhdistelmän toisella osapuolella on täysi hampaisto. (SKL ja RY)

Uroksen omistajan vastuu:

Uroksen omistajan tulee muistaa oma vastuunsa siitä, mille nartulle uroksensa antaa. Muista kiinnittää huomio sukutaustojen lisäksi nartukoiran vointiin ja luonteeseen ja tarkastella myös omalta osaltasi täyttääkö yhdistelmä jalostusohjeen ja jos ei täytä, miksi ei täytä, ennen päätöstäsi annatko urostasi juuri tälle nartulle.

Jalostustoimikunnalla on, perustellusta syystä, oikeus poiketa edellä mainituista ohjeista antaessaan jalostussuosituksia ja hyväksyntänsä yhdistelmälle.